Ak?l Hastal???na Kar?? Tutumlar Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ak?l Hastal???na Kar?? Tutumlar Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16613

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ak?l Hastal???na Kar?? Tutumlar Ölçe?i (AHTÖ), O. C. Ç?rako?lu taraf?ndan 1999 y?l?nda Orta Do?u Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçe?in temel amac?, bireylerin ak?l hastal???na ve ruh sa?l??? sorunlar? ya?ayan ki?ilere yönelik sahip olduklar? tutum ve inançlar? sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle toplumsal stigma, sosyal mesafe ve ak?l hastalar?na yönelik kabul düzeylerini de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi a?amas?nda, i?birlikçi temas?n (cooperative contact) tutumlar üzerindeki etkisinin incelenmesi temel al?nm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Ak?l hastal???, tutum, stigma, ruh sa?l???, sosyal psikoloji, psikolojik test geli?tirme, sosyal mesafe.

Yazarlar

Ç?rako?lu, O. C.

Amaç

Ölçe?in birincil amac?, ak?l hastal???na yönelik toplumsal alg? ve duygusal tepkileri objektif bir ?ekilde de?erlendirebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? sunmakt?r. Bu araç, hem akademik ara?t?rmalarda hem de ruh sa?l??? alan?nda yap?lan toplumsal fark?ndal?k çal??malar?nda temel bir de?erlendirme mekanizmas? olarak kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r.

AHTÖ, özellikle ak?l hastal???na yönelik olumsuz tutumlar?n ve önyarg?lar?n yayg?nl???n? tespit etmeye yard?mc? olur. Ölçek, müdahale programlar?n?n etkinli?ini ölçmek ve zaman içinde toplumsal tutumlarda meydana gelen de?i?imleri izlemek için de kritik bir rol oynamaktad?r.

Yap?

Ak?l Hastal???na Kar?? Tutumlar Ölçe?i, genellikle çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, bili?sel inançlar (ak?l hastal???n?n nedenleri ve tedavisi hakk?ndaki dü?ünceler), duygusal tepkiler (korku, endi?e veya sempati) ve davran??sal e?ilimler (sosyal mesafe kurma veya yard?m etme iste?i) gibi bile?enleri içermektedir.

Ölçe?in dayand??? temel sosyal psikolojik yap?, stigman?n farkl? yönlerini kapsamaktad?r. Bu, özellikle damgalama, ayr?mc?l?k e?ilimi ve ak?l hastalar?yla ki?isel temas kurmaya isteklilik gibi konular? ölçen alt boyutlara sahip olabilir. Ölçe?in geli?tirilme sürecinde, temas hipotezinin (contact hypothesis) etkileri de incelendi?i için, temas?n tutumlar üzerindeki moderatör etkisini

ARABPSYCHOLOGY.COM

belirlemeye yönelik maddeler içerdi?i varsay?lmaktad?r.

Geçerlik

Ak?l Hastal???na Kar?? Tutumlar Ölçe?i, bir yüksek lisans tezi çal??mas? olarak geli?tirildi?i için, geçerlik çal??malar? orijinal tez çal??mas? (Ç?rako?lu, 1999) kapsam?nda detayl?ca raporlanm??t?r. Ancak, bu veri taban? kayd?nda spesifik geçerlik katsay?lar? veya yöntemleri belirtilmemi?tir.

Genellikle bu tür geli?tirme çal??malar?nda içerik geçerli?i (uzman görü?leri), yap? geçerli?i (faktör analizi) ve ölçüt ba??ml? geçerlik (ilgili di?er tutum ölçekleriyle korelasyon) yöntemleri kullan?lm??t?r. Ölçe?in, hedefledi?i tutum yap?lar?n? do?ru ve anlaml? bir ?ekilde ölçtü?ü varsay?lmaktad?r.

Güvenirlik

Güvenirlik bilgileri de geçerlik bilgileri gibi bu kaynakta spesifik olarak listelenmemi?tir. Ölçe?in güvenilirli?inin de?erlendirilmesi, muhtemelen iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test güvenilirli?i yöntemleri kullan?larak orijinal tezde sunulmu?tur.

Geli?tirme ölçekleri için beklenen, kabul edilebilir düzeyde yüksek iç tutarl?l?k de?erlerine (genellikle .70 ve üzeri) sahip olmas?d?r. Kullan?c?lar?n, ölçe?in güvenirlik verilerine ula?mak için orijinal yüksek lisans tezine ba?vurmas? gerekmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, geli?tirme türünde oldu?u için, yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla psikometrik aç?dan Faktör Analizi yönteminin kullan?ld??? kuvvetle muhtemeldir. Bu analiz, ölçek maddelerinin, ak?l hastal???na yönelik tutumlar?n alt?nda yatan temel boyutlar? (örne?in, sosyal d??lama, yard?mseverlik, tehlike alg?s?) ne ölçüde temsil etti?ini belirlemede kullan?lm??t?r.

Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in muhtemelen birden fazla alt boyuta ayr?ld???n? göstermi? olabilir. Bu alt boyutlar, bireylerin ak?l hastal???na kar?? geli?tirdi?i karma??k tutum setini daha derinlemesine anlamaya olanak tan?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Developmental Scale) / Tutum Ölçe?i

Format: Orijinal tezde belirtilmemekle birlikte, tutum ölçekleri genellikle Likert tipi derecelendirme format?n? kullan?r (örne?in, 5'li veya 7'li derecelendirme).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Muhtemelen yeti?kinler veya üniversite ö?rencileri)

Ya? Grubu: Yeti?kinler (18 ya? ve üzeri)

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, ODTÜ'de yap?ld??? için, ilk uygulama örnekleminin üniversite ö?rencileri a??rl?kl? olmas? olas?d?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i (Self-report questionnaire)

Anahtar Kelimeler

Psikometri, tutum, ak?l sa?l???, sosyal psikoloji, yüksek lisans tezi, stigma.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilinmiyor/Mevcut De?il

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilinmiyor/Mevcut De?il

Yaz??ma Adresi: Orijinal çal??man?n yap?ld??? kurum: Orta Do?u Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in kullan?m? için izinler, orijinal tez yazar?ndan (O. C. Ç?rako?lu) veya telif haklar?na sahip olan Orta Do?u Teknik Üniversitesi'nden al?nmal?d?r. Akademik ara?t?rmalarda kullan?m genellikle izin gerektirir.

Ücret: Ticari kullan?m için ücretlendirme bilgisi bilinmemektedir. Akademik kullan?m genellikle ücretsizdir.

Test Y?l?: 1999 (Yüksek Lisans Tezi Tamamlanma Y?l?)

Kaynaklar

Ç?rako?lu, O. C. (1999). *Coorpetative contact and attitudes toward mental illness* (Master's thesis). Middle East Technical University Social Sciences Institute, Ankara.

Bu teze ait bilgilere YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Orijinal PDF dosyas? bu kaynakta mevcut de?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ak?l Hastal???na Kar?? Tutumlar Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Bu kaynakta Ak?l Hastal???na Kar?? Tutumlar Ölçe?i'nin orijinal maddeleri (sorular?) mevcut de?ildir. Madde listesine ula?mak için, Ç?rako?lu (1999) taraf?ndan yaz?lan yüksek lisans tezinin tam metnine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM